

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
รหัสวิชา **ส๒๓๑๐๑** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยที่ ๑ แนวทางการปฏิบัติตนสู่ความงอกงาม

เรื่อง อริยสัจ ๔ (สมุทัย)

ครูผู้สอน ครูวรัญญา แองสาย

อริยสัจ ๔ (สมุทัย)

จุดประสงค์

๑. บอกความหมายของสมุทัยในหลักธรรมอริยสัจ ๔ ได้ถูกต้อง
๒. ใช้กระบวนการกลุ่มในการวิเคราะห์ “สมุทัย” จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
๓. เห็นความสำคัญของการเรียนเรื่องสมุทัยในอริยสัจ ๔

กิจกรรม

ร่วมด้วยช่วยคิด

ร่วมด้วยช่วยคิด

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน
อภิปรายว่า คำทั้ง ๔ คำ ได้แก่ สมุทัย
กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา
มีความเชื่อมโยงกันอย่างไร

นำเสนอ

ข้อสรุปจากการอภิปรายกลุ่ม

๑

สมุทัย

๒

กามตัณหา

๓

ภวตัณหา

๔

วิภวตัณหา

สมุทัย

“เหตุแห่งทุกข์” ในชีวิตมนุษย์

กามตัณหา

ความอยากในกาม หรือความอยากได้ในสิ่งที่ทำให้
เกิดความพอใจทางอารมณ์หรือประสาทสัมผัส
เช่น อยากได้ทรัพย์สิน เงินทอง ความรัก
รูปร่างหน้าตาดี ฯลฯ

ภวตัณหา

ความอยากมี อยากเป็น
เช่น อยากมีอำนาจ

วิภาวัตถ์มหา

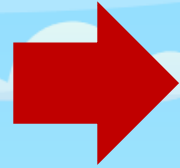

ความไม่อยากเป็น หรืออยากให้สิ่งนั้น
หมดไป เช่น ไม่อยากเจ็บป่วย
ไม่อยากถูกตำหนิ ฯลฯ

สมุทัย

“เหตุแห่งทุกข์” ในชีวิตมนุษย์”

กามตัณหา

ภวตัณหา

วิภวตัณหา

ความอยากเหล่านี้ทำให้จิตใจเร่าร้อน เมื่อไม่ได้ตามปรารถนา จะทำให้เกิดทุกข์และความเจ็บปวดทางจิตใจ การทำความเข้าใจ และละจากตัณหาเหล่านี้ จึงเป็นหนทางนำไปสู่การดับทุกข์อย่างแท้จริง

๕ ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนอ่านกรณีสัตว์อย่าง
และวิเคราะห์ว่าอะไรคือ “สมุทัย”
ตามหลักอริยสัจ ๔ โดยบันทึก
คำตอบลงในใบงานที่ ๑๐

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๐
เรื่อง อริยสัจ ๔ (สมุทัย)
๒. ให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง อริยสัจ ๔ (สมุทัย)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้สมบูรณ์

ความหมายของสมุทัยในอริยสัจ ๔:

สถานการณ์ตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ ๑ นักเรียนคนหนึ่งเคยเป็นเด็กเรียนดี มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงมาตลอด แต่เมื่อขึ้นชั้นมัธยมปลายกลับพบว่าคะแนนลดลงอย่างมาก ทำให้รู้สึกกดดัน เครียด และรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ความทุกข์นี้สะสมจนไม่อยากไปโรงเรียนและรู้สึกท้อแท้

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ :

สถานการณ์ที่ ๒ เด็กหญิงน้ำเป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้นที่มีลูกเพื่อนล้อเลียนเรื่องรูปร่างหน้าตาอยู่เสมอ เพื่อนบางคนชอบถ่ายรูปเธอแล้วนำไปโพสต์ลงโซเชียลมีเดียพร้อมกับข้อความดูถูก ทำให้น้ำรู้สึกอับอายและเจ็บปวดใจจนไม่อยากไปโรงเรียน

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ :

สถานการณ์ที่ ๓ ตาลเป็นคนที่มีเพื่อนสนิทมากมาย แต่วันหนึ่งเธอลับพบว่าเพื่อนคนหนึ่งนำความลับของเธอไปบอกคนอื่น ทำให้เธอรู้สึกเสียใจและรู้สึกโดนทรยศอย่างรุนแรง ความไว้วางใจที่มีต่อเพื่อนคนนั้นพังทลายลงไปจนหมดสิ้น ตาลรู้สึกโดดเดี่ยวและโกรธเพื่อนคนนั้นมาก

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ :

จงวิเคราะห์ความสำคัญของการศึกษาเรื่องสมุทัยในอริยสัจ ๔ :

.....
.....
.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้สมบูรณ์

ความหมายของสมุทัยในอริยสัจ ๔: สมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ ซึ่งสาเหตุของความทุกข์นั้น

มาจาก ตัณหา มี ๓ อย่างคือ กามตัณหา (ความอยากในกาม)

ภวตัณหา (ความอยากมี อยากเป็น) และ วิภวตัณหา (ความไม่อยากมี ไม่อยากเป็น)

สถานการณ์ตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ ๑ นักเรียนคนหนึ่งเคยเป็นเด็กเรียนดี มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงมาตลอด แต่เมื่อขึ้นชั้นมัธยมปลายกลับพบว่าคะแนนลดลงอย่างมาก ทำให้รู้สึกกดดัน เครียด และรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ความทุกข์นี้สะสมจนไม่อยากไปโรงเรียนและรู้สึกท้อแท้

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ : ผลการเรียน/คะแนนลดลง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้สมบูรณ์

สถานการณ์ที่ ๒ เด็กหญิงน้ำเป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้นที่มักถูกเพื่อนล้อเลียนเรื่องรูปร่างหน้าตา อยู่เสมอ เพื่อนบางคนชอบถ่ายรูปเธอแล้วนำไปโพสต์ลงโซเชียลมีเดียพร้อมกับข้อความดูถูก ทำให้น้ำรู้สึกอับอายและเจ็บปวดใจจนไม่อยากไปโรงเรียน

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ :ถูกเพื่อนล้อเลียน/ถูกเพื่อนบูลลี่.....

.....

สถานการณ์ที่ ๓ ตาลเป็นคนที่มีความสนิทสนมมากมาย แต่วันหนึ่งเธอกลับพบว่าเพื่อนคนหนึ่งนำความลับของเธอไปบอกคนอื่น ทำให้เธอรู้สึกเสียใจและรู้สึกโดนทรยศอย่างรุนแรง ความไว้วางใจที่มีต่อเพื่อนคนนั้นพังทลายลงไปจนหมดสิ้น ตาลรู้สึกโดดเดี่ยวและโกรธเพื่อนคนนั้นมาก

สมุทัยในสถานการณ์ตัวอย่าง คือ :ถูกเพื่อนนำความลับไปบอกคนอื่น/ถูกเพื่อนทรยศ.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่า การทราบสาเหตุของ
ทุกข์หรือปัญหา เป็นประโยชน์ในการ
ดำเนินชีวิตอย่างไร

สรุปบทเรียน

สมุทัย

“สาเหตุของทุกข์” ในชีวิตมนุษย์
เกิดจาก กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา
การทำความเข้าใจและละจากตัณหา
จึงเป็นหนทางนำไปสู่การดับทุกข์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง อริยสัจ ๔ (นิโรธ)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๑๑

เรื่อง อริยสัจ ๔ (นิโรธ)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

